

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa T. K.
przeciwko Sądowi Okręgowemu w P.
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 20 marca 2015 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. VI Wydział Pracy wyrokiem z dnia 20 marca 2015 r. po rozpoznaniu apelacji pozwanego Sądu Okręgowego w P. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 września 2014 r. w ten sposób, że oddalił powództwo T. K. o wynagrodzenie oraz obciążył go kosztami postępowania apelacyjnego.

W sprawie tej powód, będący sędzią Sądu Okręgowego, domagał się ustalenia, że od 1 grudnia 2011 r. przysługuje mu wynagrodzenie w piątej stawce awansowej, a także zasądzenia kwot stanowiących różnice pomiędzy wynagrodzeniem w stawce piątej a wynagrodzeniem w stawce czwartej za okres od 1 grudnia 2011 r. do końca września 2013 r. oraz różnic w wypłaconych „trzynastkach”. Powołał się na art. 91a § 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm., dalej p.u.s.p.), w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2009 r., twierdząc, że

26 września 2008 r., gdy obejmował stanowisko sędziego sądu okręgowego, przysługiwało mu wynagrodzenie w czwartej stawce awansowej, zatem do stażu służby niezbędnego do uzyskania przez niego wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej powinno zaliczyć się staż pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego z wynagrodzeniem zasadniczym w stawce trzeciej, to jest okres 1 roku 10 miesięcy i 25 dni. W jego ocenie, wynagrodzenie w stawce piątej przysługiwało mu od 1 grudnia 2011 r., a nie dopiero od 26 września 2013 r.

Sąd Okręgowy uznał, że rozstrzygnięcie sprawy wymagało wykładni i właściwego zastosowania przepisów art. 91a § 3 i 5 p.u.s.p. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459, dalej ustawa nowelizująca), przy uwzględnieniu przepisów intertemporalnych – art. 8 i art. 10 ustawy nowelizującej. Podkreślił przy tym, że awans płacowy sędziów sądów okręgowych, którzy stanowiska takie zajmowali przed 1 stycznia 2009 r. jest uregulowany w art. 91a § 3 p.u.s.p., natomiast art. 91a § 5 p.u.s.p. nie miał zastosowania do powoda. Przepis art. 91a § 5 p.u.s.p. nie stanowi podstawy do zaliczania do stażu służby okresu, w którym sędziemu przysługiwało wynagrodzenie „odpowiadające” wynagrodzeniu w stawce trzeciej lub czwartej. Z analizy art. 8 i art. 10 ustawy nowelizującej oraz art. 91a p.u.s.p. wynika, iż ogólny staż służby do przeliczenia wynagrodzenia zgodnie z nowym systemem wynagradzania należy uwzględnić według stanu prawnego tylko na dzień 1 stycznia 2009 r. Natomiast art. 10 ustawy nowelizującej przewidywał jednorazową możliwość przeliczania wynagrodzeń z uwzględnieniem ogólnego stażu pracy. Oznacza to, że sędziom, którzy uzyskali nominacje do sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r. można zaliczyć do 5 letniego okresu pracy wymaganego do nabycia wyższej stawki awansowej staż pracy w sądzie rejonowym, w którym sędzia był wynagradzany według stawki czwartej lub piątej. Wszyscy inni sędziowie, w tym powód, uzyskiwali awans płacowy według zasady z art. 91a § 3 p.u.s.p.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie: 1/ art. 91a § 5 p.u.s.p. oraz art. 8 ustawy nowelizującej przez błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie art. 91a § 5 p.u.s.p., polegające na przyjęciu przez Sąd

Okręgowy, że przepis ten obejmuje swą hipotezą wyłącznie stany faktyczne zaistniałe po dniu jego wejścia w życie, a nie znajduje zastosowania do stanów faktycznych zaistniałych wcześniej, wobec czego nie można na jego podstawie zaliczyć stażu pracy na stanowisku bezpośrednio niższym sędziemu, który wypracował wymagany staż przed dniem 1 stycznia 2009 r. i uzyskał nominację przed tą datą, 2/ niezastosowanie art. 91 § 1 p.u.s.p. w związku z art. 178 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polegające na całkowitym pominięciu przez Sąd Okręgowy treści tego przepisu, który stanowi „naczelną zasadę ustawową kreującą obiektywne kryteria ustalania wysokości wynagrodzeń sędziów”.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na istotne zagadnienie prawne, „które zasadza się na wykładni art. 91a § 5 w związku z art. 91 § 1 p.u.s.p. w związku z art. 178 ust. 2 Konstytucji RP, a nadto w związku z art. 8 ustawy nowelizującej”, a dotyczące dopuszczalności stosowania art. 91a § 5 p.u.s.p. do stanów faktycznych zaistniałych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, czyli przed 1 stycznia 2009 r. oraz możliwości zaliczenia danemu sędziemu stażu pracy na stanowisku bezpośrednio niższym w przypadku obliczania jego stawki awansowej, zarówno w przypadku, gdy sędzia ten otrzymał nominację na stanowisko bezpośrednio wyższe (w sprawie niniejszej stanowisko sędziego sądu okręgowego) przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, jak i po tym dniu. Dodatkowo skarżący wskazał na podstawę wyrażoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ w jego ocenie art. 91a § 5 p.u.s.p. budzi poważne wątpliwości i wywołuje istotne rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, albowiem warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku ze sformułowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, który nie został wyjaśniony w dotychczasowym orzecznictwie i wymaga pogłębionej wykładni. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych analogicznych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). W szczególności, istotne zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w sformułowanych kwestiach prawnych wyraził już pogląd w utrwalonym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Tak stało się w przedmiotowej sprawie, w której problemy prawne sformułowane w skardze kasacyjnej zostały już wyjaśnione przez najwyższą instancję sądową i nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę dotychczasowej linii orzeczniczej (por. wyrok z dnia 20 października 2015 r., III PK 107/14, LEX nr 1813460, G.Prawna 2015/205/11, postanowienie z dnia 3 listopada 2015 r., III PZP 6/15, LEX nr 1977934). I tak kwestie będące przedmiotem sformułowanych zagadnień prawnych były rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności w wyroku z dnia 7 października 2015 r., II PK 236/14 (dotychczas niepublikowany) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wcześniejsze uzyskanie wyższej stawki

wynagrodzenia zasadniczego na podstawie przejściowych przepisów art. 11 ust. 1 i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459) nie upoważnia „pracodawcy służbowego” do przyznania kolejnej stawki przed upływem kolejnych 5 lat pracy na tym stanowisku. W kolejnym wyroku z dnia 20 października 2015 r., III PK 107/14 (LEX nr 1813460) Sąd Najwyższy potwierdził regułę, że sędziowie nie mogą domagać się wyższej stawki zaszeregowania tylko dlatego, że przed wejściem w życie reformy płacowej przebyli już odpowiedni staż pracy w danym sądzie. Zasadą nowej regulacji - obowiązującej od 1 stycznia 2009 r. - jest to, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej dopiero po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim, ponieważ ustawodawca uzależnił prawo do wyższej stawki od przepracowania kolejnych pięciu lat służby na danym stanowisku (art. 91a § 1 p.u.s.p.). O wzroście awansowej stawki wynagradzania decyduje zatem staż pracy (służby) sędziego na zajmowanym stanowisku w danym sądzie wyższej instancji, a postęp i rozmiar wymaganych lat służby liczy się od daty objęcia przez sędziego kolejnego stanowiska służbowego w danym sądzie wyższej instancji, co oznacza, że nie można uzyskać kolejnego wzrostu stawki wynagrodzenia na podstawie art. 91a ust. 3 p.u.s.p., bez spełnienia warunku przepracowania kolejnych pięciu lat służby na stanowisku sędziego sądu okręgowego. W szczególności - do wymaganego okresu służby na stanowisku sędziego sądu wyższej instancji nie wlicza się okresu służby sprzed 1 stycznia 2009 r. w sądzie niższej instancji z wynagrodzeniem zasadniczym w stawce trzeciej. W tej linii orzecznictwa mieści się wyrok z dnia 27 marca 2014 r., III PK 87/13 (OSNP 2015 nr 7, poz. 90), w którym Sąd Najwyższy uznał, że zgodne z imperatywnymi przepisami o wynagradzaniu sędziów sądów powszechnych ustalenie sędziemu określonej stawki i wysokości wynagrodzenia zasadniczego nie oznacza naruszenia zakazu dyskryminacji lub zasady równego traktowania sędziów danego sądu, przeto bezpodstawne jest roszczenie sędziego o odszkodowanie z art. 18^{3d} k.p. w związku z art. 5 k.p. Argumentację tę Sąd Najwyższy rozwinął w uzasadnieniu postanowienia z dnia 3 listopada 2015 r., III PZP 6/15, w którym wskazał ponadto, że w sytuacji, gdy prawidłowe (tzn. zgodne z regułami p.u.s.p.) różnicowanie sędziowskich

wynagrodzeń zasadniczych - w przypadku sędziów sprawujących urząd w sądach tego samego szczebla - nie zostało oparte (wyłącznie) na kryterium wieku (nie odbywa się według zasady „im starszy wiekiem sędzia, tym wyższa płaca zasadnicza”), to takie zasady wynagradzania sędziów nie naruszają prawa unijnego, a w szczególności art. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-20/13, Daniel Unland przeciwko Landowi Berlin, LEX nr 1785716). Tej utrwalonej wykładni nie koryguje art. 178 ust. 2 Konstytucji, który zawiera konstytucyjne, ale ogólne „wytyczne kierunkowe” ustalania warunków wynagradzania sędziów, które są wszakże konkretyzowane i ustalone według przepisów sędziowskiej ustawy ustrojowej

Podzielając jako utrwaloną przedstawioną linię orzeczniczą Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.